

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього

II Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

***«СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ»***

29-30 вересня 2023 року

Україна, Мукачево

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б.Хмельницького
Інститут регіональних досліджень ім. М.І.Долішнього**

**СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ: ТУРИЗМ,
РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ**

**MODERN TRANSFORMATIONS OF THE SERVICE ECONOMY: TOURISM,
RECREATION AND COMMERCIAL SERVICES**

Збірник тез доповідей
II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
29-30 вересня 2023 року

**Україна, Мукачево
2023**

УДК 338.486.1.02-044.922:[338.48-53:338.48-6](043.2)
С91

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 8 від 20 жовтня 2023 р.)*

С91

Сучасні трансформації сервісної економіки: туризм, рекреація та комерційні послуги: збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мукачево, 29-30 вересня 2023 р.) / ред. кол.: Т. Д. Щербан (гол. ред.) та ін. Мукачево: МДУ, 2023. 91 с.

***Відповідальний за випуск:** Надія ГОБЛИК-МАРКОВИЧ – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

***Технічний редактор:** Надія КАМПОВ – старший викладач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д. психол.н., професор (*голова*); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Маслиган О.О. – д.е.н., професор; Гоблик-Маркович Н.М. – к.е.н., доц.; Папп В.В.– д.е.н., професор; Медвідь Л.І. – к.е.н., доц.; Кампов Н.С. – ст. викладач.

У збірнику тез за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми сучасної трансформації сервісної економіки. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні погляди на пошук інноваційних ідей трансформації туризму, рекреації та інших послуг у постіндустріальній економіці; визначення стратегічних пріоритетів розвитку на регіональному та міжнародному рівнях.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

УДК 338.486.1.02-044.922:[338.48-53:338.48-6](043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari>

© Мукачівський державний університет, 2023
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму,
2023

Сергій ДОЛИНСЬКИЙ, Надія ГУРЗАН СУЧАСНА МОДЕЛЬ ПЛАНУВАННЯ ТУРИЗМУ В РЕГІОНІ	35
Данієл КОШЕЛЯ БАЗОВІ РИСИ ІНСТИТУЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗАСАД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ В ІТ-СФЕРІ У СТАТУСІ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ	37
Ольга ПРОКОПЕНКО, Лела ДЕВАДЗЕ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ІНДУСТРІЯ ТУРИЗМУ	39
Надія ЩЕРБИНА КОМПОНЕНТИ ЕКОСИСТЕМИ СМАРТ-ТУРИЗМУ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЗАВДАННЯ	40
СЕКЦІЯ Менеджмент і маркетинг туризму, рекреації та комерційних послуг	
Лейла АХМЕД, Володимир ЯЦЕНКО РИНОК ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	43
Надія ГОБЛИК-МАРКОВИЧ, Зоран ХАЙНАС АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ КЛАСТЕРНИХ УТВОРЕНЬ	45
Світлана МИКУЛАНИНЕЦЬ, Василь МИКУЛАНИНЕЦЬ ЗМІСТ ТА КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ	47
Святослав ЖУКОВ, Ігор ЖУКОВ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ	49
Тетяна КУЛІНІЧ, Юрій ТИМЧИНА СТРАТЕГІЧНЕ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ КОМЕРЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ	50
Ксенія ХАУСТОВА, Михайло МОНЦОЛЬ БІЗНЕС-ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	52
Катерина ПУГАЧЕВСЬКА, Марат КАГРАМАНОВ АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	54
Катерина ПУГАЧЕВСЬКА, Олександр СОПКОВ ОСОБЛИВОСТІ КОНКУРЕНТНИХ СТРАТЕГІЙ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	55
Слава МАРУЩАК СУТНІСТЬ ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ РЕГІОНУ	57
Володимир ПРОСКУРА, Галина МАЗОВСЬКА НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ	59
СЕКЦІЯ Економіка сучасного регіонального та міжнародного туризму	
Андрій МАЛИЙ, Станіслава ПАСЕКА ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ	62
Василь ПАПП, Олександр-Антоній ЗАВГОРОДНІЙ, Микола ВЛАСЕНКО СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНІ: КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД	65
Володимир ПРОСКУРА, Бертолон ТИГЛІ СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНДЕКСУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОДОРОЖЕЙ ТА ТУРИЗМУ	67

розвитку туризму в містах, метою яких є розвиток туристичної галузі з забезпеченням комплексного розвитку цих міст, за умови збереження екологічної рівноваги та культурної спадщини; учасники співпрацюють з органами місцевої влади. Зокрема, при цьому здійснюється часткове відшкодування відсотків, сплачених за позиками суб'єктів малого і середнього підприємництва для реалізації інвестиційних проєктів з розвитку туризму.

Список використаних джерел

1. Гоблик В. В. Кластери в туристично-рекреаційному комплексі Закарпаття: монографія. Ужгород: Ліра, 2009. 232 с.
2. Довгаль О. В., Моїсєєва Н. І. Оцінка сучасного стану туристично-рекреаційного потенціалу сільських територій регіону. *Агросвіт*, 2019. № 5. С. 32-40.
3. Кластери туризму як один з інструментів сталого сільського розвитку України. URL: <https://www.mhgc21.org/en/mhgc21/events/2019may/Klastery-turyzmu-yak-odyn-z-instrumentiv-staloho-silskoho-rozvytku-Ukrayiny>.
4. Pidgirna, V. Filipchuk, N. Development of the tourist services market in Ukraine under conditions of transformation changer. *GeoJournal of Tourism and Geosites*. Year XIII, vol. 30, no. 2 supplement, 2020, P.794-800

Світлана МИКУЛАНИНЕЦЬ

к.е.н., ст. викладач кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму,

Василь МИКУЛАНИНЕЦЬ

аспірант

Мукачівський державний університет

ЗМІСТ ТА КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Упродовж останнього десятиліття галузь туризму та рекреації відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку багатьох країн та їх окремих регіонів, сприяючи створенню додаткових робочих місць та підвищенню якості життя місцевого населення. Крім того, туризм служить каналом для міжкультурної комунікації, сприяє збереженню культурної спадщини та традицій країн і народів, розвитку їхніх промислових секторів і відновленню та збереженню культурно-історичних пам'яток.

З інтенсивним розвитком туристичної діяльності виникає потреба в уточненні та вдосконаленні термінологічного апарату, який стосується туристично-рекреаційної сфери. Зараз дедалі частіше використовується комплексне поняття, яке поєднує різні аспекти діяльності в межах одного туристично-господарського комплексу, такі як «туристично-рекреаційний ресурс», «туристично-рекреаційна діяльність», «туристично-рекреаційний комплекс», «туристично-рекреаційний потенціал», підкреслюючи новий підхід до потреб сучасного господарського комплексу, при цьому зберігаючи сутність поняття, запропонованих попередніми дослідниками.

Важливо відзначити відмінність між поняттями «ресурси» і «потенціал». Ресурси існують незалежно від суб'єктів економічної діяльності, тоді як потенціал окремого підприємства, суспільства в цілому є невіддільним від суб'єктів діяльності. Тобто «потенціал» охоплює не лише матеріальні і нематеріальні ресурси, а також здібності працівників, колективу, підприємства та суспільства в цілому до ефективного використання наявних ресурсів.

Загалом можна зробити висновок, що формування туристичного потенціалу регіону обумовлено здатністю використовувати туристичні ресурси для організації та

розвитку туристичної діяльності на певній території. Вміння суб'єктів туристичної діяльності ефективно використовувати туристичний потенціал регіону сприяє успішному розвитку як самої туристичної індустрії, так і регіону в цілому.

Туристично-рекреаційний потенціал охоплює всі природні та матеріальні ресурси, які взаємодіючи, здатні створювати продукцію або продукти. Збільшення кількості будь-якого з цих ресурсів призводить до зростання туристично-рекреаційного потенціалу. Використання туристично-рекреаційних ресурсів, таких як природні, лікувальні, культурно-історичні та розважальні об'єкти, для організації туристично-рекреаційної діяльності сприяє зростанню потенціалу регіону через залучення фінансових ресурсів від туристичних, оздоровчих та рекреаційних послуг для місцевих і іноземних споживачів, а також сприяє відновленню та створенню умов для ефективного функціонування капіталу.

Туристично-рекреаційний потенціал певної території представляє собою складну ієрархію, яка включає в себе чотири основні компоненти: природно-ресурсна, історико-культурна, економічна та соціальна, які взаємопов'язані та взаємодіють між собою.

Природно-ресурсна компонента визначається як здатність природних систем виробляти продукцію, не завдаючи шкоди природі, тобто можливість використання їх у туристично-рекреаційній діяльності.

Історико-культурна компонента характеризує можливості для розвитку туристично-рекреаційної діяльності, які виникають з використання історико-культурного спадку території.

Економічна компонента описується як частина економічного потенціалу території, яка визначає можливість виробництва та реалізації туристично-рекреаційного продукту. Вона включає в себе різні аспекти, такі як інфраструктура, фінанси, інформація, інвестиції та управління.

Соціальна компонента описує можливості території забезпечити необхідну робочу силу для розвитку туристично-рекреаційної діяльності. Вона включає в себе питання про наявність кваліфікованих кадрів, здатних здійснювати туристично-рекреаційну діяльність.

Загальний аналіз структури туристично-рекреаційного потенціалу свідчить про те, що на сучасному етапі розвитку суспільства управління сферою туризму та рекреації стає більш складним завданням через існування значних регіональних відмінностей та суб'єктивність у управлінні. Таким чином, управління розвитком туризму та рекреації, а також використанням туристично-рекреаційного потенціалу регіонів, повинно базуватися на синтезі науково-практичної діяльності у галузі туризму та постійному вдосконаленні методів та підходів до управління.

Список використаних джерел

1. Коблянська І. І., Рибалко Н. О., Міщенко О. В. Логістичний потенціал регіону: сутність і методичний підхід щодо його оцінювання. *Вісник СумДУ*. Серія «Економіка». 2015. № 2. С. 23–30.
2. Смирнов І.Г. Логістика туризму: Навч. посіб. К.: Знання, 2009. 444 с.
3. Безносюк В. Д. Організаційно-економічне та інформаційне забезпечення розвитку туристично-оздоровчого комплексу в регіонах України: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10.01. НАН України. Ін-т регіональних досліджень. Львів, 2001. 19 с.
4. Герасимчук З. В., Глядіна М. В. Регіональна політика розвитку рекреаційної сфери: механізм формування та реалізації. Луцьк: «Надстир'я», 2006. 161 ст.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>